

Už zase se něco stalo. Pokolikáté už? A kolikrát ještě? A má vůbec cenu počítat do pěti? Do deseti? Do padesáti?

Máma se manžela snaží pohledem ukotvit na svém břehu. Marně. Už je na širém moři.

A právě to moře je poslední kapkou, kterou přetekla maminčina sklenice. Několik posledních let do sebe nechala stékat smutek, bolest, stud, obavy z budoucnosti. Jenže už není kam dávat. Do zmáčené duše se strach nevsa-kuje.

Lubor nic z toho netuší. Neví, kolikrát musela máma počítat do sta, do tisíce... Ale teď vidí, že máma klečí na zemi v předsíni a přelévá vodu z boty do boty.

„Já už nechci,“ vzlykne a pohlédne na třináctiletého syna.

Lubor se až zachvěje. Ten pohled zná. V tu chvíli mu připomíná prázdný pohled jeho mladší sestry, která zůstane dítětem, i když bude jednou dospělá.

„To nic, mami. To přejde,“ řekne Lubor, ačkoli ví, že Janino postižení nepřejde nikdy.

Teď ale posadí sestru v koupelně na židličku a postaví před ni mámin a tátův kelímek na čištění zubů, její hrnek se dvěma oušky a svou láhev, ve které nosí do školy pití. Přinese kbelík plný vody a pohládí Janu po hlavě.

„Teď si přelívej, ano, Januško? Máma si potřebuje odpočinout.“

NO MORE DRAMA

VRATISLAV MAŇÁK

Nelly běží o život
und *Lola rennt*
v betonových mantinelech
se červenají vlasy
tak tempo, tempo!
But no more pain
and no more drama

02/01/2017

„*Tempo ulice* je vzorová ukázka německého expresionismu. Už zaznělo, že expresionisté chtěli novým způsobem pojmenovávat překotnou moderní společnost... a George Grosz ji svedl vměstnat do jediného plátna. Na něm se pak divoce sráží a doslova tříští nepřehledná změť světél, znaků, tváří a všech dalších vjemů, kterým je člověk uprostřed pulzujícího města vystaven, a my se musíme ptát: Svede si je ještě užívat, nebo se v nich už dusí?“

Učitel se odmlčí, přehlédne zšerelou učebnu a pak se sám zadívá na projekci Groszova obrazu. „Tahle zahlcující klipovitost a přemíra podnětů je vlastně dost aktuální i po sto letech.“

Nelly sedí ve čtvrté lavici u okna a píše si poznámky.

28/01/2017

Nelly běží. Už skoro nedýchá, ale běží. Naposled.

29/01/2017

V neděli ráno zveřejňuje zpravodajská agentura stručnou zprávu o vyhlášeném policejním pátrání. Hledá se středoškolačka a policisté žádají o pomoc. Pohřešování nezletilé považují za důležité i redakce, okolnosti navíc působí znepokojivě, takže sdělení během hodiny převezme a publikuje většina zpravodajských webů v zemi.

Obsah se neliší: „Policie pátrá po patnáctileté Nele Svobodové. Děvče se v sobotu nevrátilo domů a nedává o sobě nijak vědět, její mobil není dostupný. Podle zjištění kriminalistů by dívka mohla chtít spáchat sebevraždu. Jakékoliv informace, které povedou k jejímu nalezení, mohou lidé volat na telefonní číslo 158.“

Nelly leží. O zprávě neví.

02/01/2017 – 07/01/2017

V pondělí končí v půl páté. Pak sedne na autobus a jede na druhý konec města. Začaly mimořádné tréninky quickstepu.

V úterý končí v půl druhé. Od tří do půl páté má pravidelnou lekci anglické konverzace. Večer se připravuje na test z fyziky.

Ve středu odchází v půl druhé. Znovu sedne na autobus mířící na druhý konec města. Pak dvě hodiny tancuje. Cestou domů procvičuje plusquamperfektum.

Ve čtvrtek končí ve tři. V půl čtvrté v aule startuje filmový klub. Dalších devětasedmdesát minut sleduje *Smrt panen* od Sofie Coppoly. Následuje diskuse. Večer si čte poznámky z dějepisu, blíží se pololetí a zkoušek je dost.

V pátek končí v půl druhé. Hned po škole si jde zaběhat. V haldách suti a šedé hlušiny za městem vytáhne mobil, pořídí si selfie a pošle ho do světa. „It's beginning to look a lot like friday,“ vzkazuje ve fotce.

V sobotu má obvykle volno, ale ne teď. Blíží se mistrovství, musí cvičit. „Tempo, tempo,“ pobízí ji celé odpoledne učitel tance.

Nelly svědomitě dodržuje svůj bohatý rozvrh.

10/01/2017

Je úterý a píše Veronika:

Po škole sraz u Zuz. Deš taky? ;-)
12:06

Ok. :D :D :D
12:08

Nn, practise my english. :-(
12:08

BŘEZEN 2019

Nela otevřela mail a do bílého řádku zkopírovala e-mailovou adresu do redakce Českého deníku.

V tu chvíli už nebyla smutná, to rozhodně ne. Daleko spíš jí cloumal vztek a vzdor, že musí být zdvořilá a slušně poprosit, že musí být milá a uměřená, že se tím vším musí vůbec znovu zabývat, když by nejradši dělala cokoli jiného: myla záchod, absolvovala jednu z těch šílených rodinných oslav, poslouchala německý pop... prostě cokoli. Jenže sama věděla, že nic jiného nezbývá, takže se nakonec dala do psaní.

„Dobrý den, jmenuji se Nela Svobodová a ráda bych vás požádala o vymazání následujícího článku z vašeho webu,“ připojila odkaz na převzatou policejní zprávu. „Jde o téma, které se mě na citlivém místě dotýká, podle mých informací by moje identita v příspěvku tohoto typu neměla být patrná, a takto by mě váš text mohl poškozovat, např. až budu v budoucnu žádat o zaměstnání. Děkuju za pochopení a těším se, že mé prosbě vyjdete vstříc. S pozdravem...“

15/01/2017

Je neděle a píše Veronika:

Na pátek se domlouvá GrazBar.
Přidáš se?
20:23

Jedem na hory. :-/
20:25

Tvl. No to se máš, teda! :-D (y)
20:25

Njn...
20:30

16/01/2017 – 22/01/2017

V pondělí končí v půl páté. Sedne na autobus a jede na trénink. V devět hodin usne nad němčinou.

V úterý končí v půl druhé. Od tří do půl páté anglická konverzace. Večer si jde zaběhat. U nového selfie se ptá: #mytime?

Ve středu odchází v půl druhé. Od půl třetí do půl páté quickstep. Pak referát z psychologie.

Ve čtvrtek končí ve tři. V půl čtvrté v aule začíná filmový klub. *Lola rennt*. A Nelly při večerním běhu přehlíká dějepisné letopočty.

V pátek končí v půl druhé. Na zádech má ještě školní tašku a už sedá do auta a odjíždí s rodiči na chatu v podhůří hor. Auto míjí betonové průčelí kulturního domu, plechové nákupní centrum, kovové lávky, panelová sídliště a Nelly myslí na to, že i Veroničina rodina má chalupu a že o ní slychala jako o místě, kam se jezdí odpočívat. U Nelliny rodiny ovšem nic takového neplatí – oba víkendové dny je třeba strávit na sjezdovkách. V sobotu večer sice navrhně, že by druhý den nelyžovala, ale nikdo ji neslyší.

„Na horách se nelenoší, na horách se sportuje.“

18/01/2017

Je středa a píše Veronika:

Zejtra du pro lístky na maturiták. Koupim ti taky, jo? :-)
21:45

A kdy to je?
21:53

Od pátku za tejdén. ;-)
21:53

Já nemůžu. :(
21:57

?????????
21:57

V sobotu tancuju. :-/ :-/
21:58

Fakt bezva
22:07

Bysem byla mrtvá po plese. :-(-:(:-(-:(:-(
22:08

Hm
22:08

Seš našťvaná?
22:11

Hey!!??
22:34

19/01/2017

Nelly sedí v gymnaziální aule a zhluboka oddechuje, osmdesát minut promítání je jenom její čas, čas, kdy se po ní nechce moderace, obstarání techniky, laskavé úsměvy, bezchybné výkony ani nic dalšího, a tak jenom sleduje zářivý obdélník projektoru a s dalšími návštěvníky filmového klubu se dívá na starý německý film, od kterého nejdřív neměla žádná očekávání – a teď se nechává strhnout příběhem dívky, která se žene ulicemi Berlína, která nesmí zastavit, která utíká, letí, chvátá... *běží o život*, jak říká i název snímku, a která v Nelly v tu chvíli uprostřed lednové tmy vzbuzuje podivný pocit sesterství, protože i ona se přece musí hnát kupředu, jenom na rozdíl od filmové hrdinky nemá vlasy obarvené na rudo.

Lola běží o život, Nelly sedí v první řadě sedadel a i bez běhu se jí zrychluje tep.

22/01/2017

Vracejí se z chaty, auto se v setmělých serpentinách sune bílými kolejiemi. Nelly na zadním sedadle cítí, jak pod koly klouže rozbředlý sníh, ruku drží na lyžařské helmě.

„Co by sis přála, až vyhraješ?“ ozve se z místa pro spolujezdce.

„Vyhraju?“

„No jasně,“ usmívá se máma do šera.

„Nemusím přece vyhrát.“

„Ale prosím tě,“ namítá. „Furt se morduješ, běháš, trénuješ. To je jasný, že vyhraješ.“

„Ale...“ nadechuje se.

„Volal mi trenér a taky říkal, že máš velkou šanci. Tak co by ti udělalo radost?“

Nelly se bezradně podívá z okýnka. Vidí černé svahy, odlesky dálkových světel, svou tvář v odrazu skla, své vlasy... Své vlasy?

„Obarvit se,“ řekne. „To bysem vlastně chtěla.“

„Na blond?“ ptá se máma dál.

„Ne,“ poví Nelly a zaváhá, jestli má svůj náhlý nápad přiznávat. „Na červenou.“

Táta za volantem vyprskne smíchy.

„Ježíš! Tak to doufám, že nevyhraješ.“
Nelly už neřekne nic.

23/01/2017

„Tempo, tempo!“

Je pondělí.

„Tempo, tempo!“

Další hodiny na parketu.

„Takhle ten pohár neurvete!“

Další hodiny zatínaných zubů. Ovšem – a řekl by to každý – zubů zatínaných zdatně, poctivě a opravdu svědomitě.

23/01/2017

Nepřešla ji únava z hor, teď je unavená i z tréninku a ví, že by se měla učit na další školní test.

„No tak tempo,“ pobídne ji táta, když po večeri skládá nádobí do myčky a on nemůže projít kuchyní.

Nelly zrychlí, praští talířem, ale to rodiče ještě nekomentují. Ve svém pokoji pak vezme liháč a stoupne si na ustlané peřiny. Když si jde vyčistit zuby, stojí na bílé stěně:

TEMPO, TEMPO!

„Co to má znamenat?!“ zakřičí táta, protože dveře nechala dokořán a nad postel je z chodby vidět.

„Motivace,“ odpoví s falešnou pokorou. Potom popsanou stěnu vyfotí a pošle ji na síť. Hashtagy: #mysweethome #myway? #noway

24/01/2017

Na monitoru se míhají nohy chvátající ženy. Pak se přidává trup běžce. A hlava utíkajícího muže. Jenže Nelly osoby z videa nevidí a ani je vidět nepotřebuje, protože klip už zná nazpaměť.

No more pain

No more game

No drama – no more drama in my life

No more in my life... tired of all this drama

Když Mary J. Blige dozpívá, zůstanou Nellyina víčka zavřená a znatelně se chvějí. Brada se chvěje taky – a trochu i prsty, když poslepu bouchne do mezerníku, aby YouTube přehráló písničku ještě jednou. To odpoledne si ji poslechne celkem dvanáctkrát.

„Ty dneska nemáš angličtinu?“

25/01/2017

Je středa a Nelly píše Veronice.

Veru???
21:27

Ty se ještě zlobíš kvůli tomu plesu...
23:09

27/01/2017

Je pátek odpoledne, a zatímco všichni míří do domu kultury, Nelly sedí na posteli a kouká na svůj taneční kostým. Z YouTube hraje Mary J. Blige.

„Děje se něco?“ ptá se máma ve dveřích.

„To nemá smysl...“ povzdychne si.

„Co nemá smysl?“

„Nic... Nic nemá smysl.“

Máma se posadí na pelest, položí Nelly ruku kolem ramen a přivine ji.

„Chtělas jít na ten ples?“

Nelly mlčí.

„Budeš tancovat zejtra...“

„To je přece něco úplně jinýho!“

„Máš trému? Strach, že nevyhraješ?“

„Že to nevyhraju?“ žasne a odtahuje se.

„To zvládneš,“ říká máma povzbudivě. „Jsi přece šikovná holka.“

„A co když nechci?“

„Ale to víš, že chceš.“

Máma se dál usmívá a Nelly má pocit, že na ni promlouvá cizinka.

27/01/2017

Je stále pátek. Nelly až ke krku zapíná sportovní bundu a v běžeckých botách se jde znovu štvát do polí. Zastaví teprve v prašných haldách suti za městem. A pořídí si selfie.

Fotka ukazuje mladou dívku bledou tak, že snad leží na marách, a Nelly svou neživost ještě posiluje přidáním kontrastu a omezením barev. „Stop the world, please,“ připisuje pod portrét. #nofriday #run #fun? #death?

Zůstává daleko za sídlištěm, když její mobil oznámí přijatou zprávu.

Píše Veronika, po devíti dnech mlčení. Je na plese, a přece píše.

Zejtra zlom vaz, kočko. :-*
19:48

Dík Veru.
19:49

Těšíš se?
19:49

Ne. Vůbec vlastně.
19:51

Máš strach, že nevyhraješ??? :-D
:-D
19:51

Ne!!!
To fakt nemám.
19:52

To je dobře. ;-))
19:52

?????
19:53

Přece nemusíš vyhrát. :-D :-D
19:54

Whaaat? :-)
19:54

No kdo říká, že musíš všechno zvládnout? :-D Nemusíš. A nestane se vůbec nic. =) =)
19:57

Nelly dál stojí mezi kopci hlušiny. Ztracená ve tmě brečí.

BŘEZEN 2019

Týden před tím, než Nela odeslala svou žádost Českému deníku (a taky Zemským novinám a Zprávám24), zastavila se s Veronikou ve vstupní hale gymnázia. Když na vývěsní tabuli kontrolovaly, jestli jim neodpadla některá z hodin, všimly si i plakátu, který oznamoval konání výchovného semináře s kariérním poradcem.

„V pondělí místo dějepisu,“ řekla Nela.

„A musíme tam?“ zeptala se Veronika. V předmaturitním ročníku už takových přednášek absolvovaly několik, aniž by měly pocit, že jim bezobsažné žvanění školních hostů nějak pomohlo – leda vyhnout se vyučování, které jim přišlo nudné ještě o něco víc.

„A zbejvá nám něco jinýho?“ namítla Nela a uhnula neurvalým prvákům, co se s povykem tlačili k nástěnce. Pak se ještě jednou podívala na plakát a jeho sugestivní otázky, kterými se jeho autor snažil studenty přesvědčit, že tento seminář zbytečný nebude.

Co na tebe ví Google?

Kam vede tvoje digitální stopa?

Má internet paměť?

Veronika pokrčila rameny. „No...“ pověděla a nakročila k šatnám. „Tak aspoň někdo tady má paměť, že jo. Ta moje je před každým zkoušením hluboká asi jako kelímek Nivey.“

28/01/2017

Stop.

Už toho bylo dost.

28/01/2017

Nelly běží, už skoro nedýchá, ale běží, sportovní hala se zmenšuje a ztrácí v zástavbě, jenže Nelly se neohlíží a nehledá, kde nechala ležet vak s tanečním kostýmem – Quickstep? Haha. Nevermore – ani nečeká, až za ní vyběhnou rodiče, sotva zaparkují auto, a jak se za ní vyřítí trenér šokovaný tím, že jeho svěřenka mizí před startem soutěže. Na ničem z toho teď nesejde, sejde je-

nom na rychlosti, naposled záleží na tempu, a tak ještě přidá, v kapse jí začne zpívat Mary J. Blige, *no more pain* and *no more drama*, v běhu vypne vyzvánění a s ním i celý mobil. „Já přece nemusím. Už toho bylo dost,“ opakuje si a žene se dál panelovým sídlištěm přes kovové lávky a šedé nadchody, dál kolem plechů nákupního centra a kolem kulturního domu, přes přechod se řítí na červenou, slyší troubení aut a skřípění brzd, bije jí srdce, mívá světla, znaky, tváře, zimními betonovými ulicemi letí jako rozráženými mantinely, svět se třítí v nepřehlednou zmeť a Nelly běží, běží jako o život a má pocit, že jí červenají vlasy.

Autobus do podhorské vsi stihne na poslední chvíli.

Ze zastávky se hodinu brodí sněhem k rodinné chatě.

V kamnech se netopí. Leží a spí zachumlaná do trojích peřin.

Před půlnocí procitne a váhá, jestli zkontrolovat mobil. Nakonec znovu zavře oči.

Podruhé se probudí až v neděli po poledni.

28/01/2017 – 29/01/2017

Nejdřív nechápali. Pak měli vztek. Potom se báli. Víckrát jí telefonovali (ale mobil byl hluchý). Prohlíželi její pokoj. Zkoušeli ji hledat, jenom na chatu si nevzpomněli. Pak se ptali Veroniky. A nakonec zavolali policii.

Otec byl příliš rozrušený, policistům nesvedl být při ruce, a tak o Nellyně zmizení mluvili hlavně s matkou.

Řekla jim, že soutěží ve společenských tancích. Že kvůli tomu ani nešla s kamarádkou na ples.

Řekla jim, že je svědomitá, pilná a zodpovědná. A že si chtěla obarvit vlasy na rudo.

Řekla jim, že patří mezi premianty třídy. A že bez důvodu vynesla lekci angličtiny.

Řekla jim, že Nelly nic nechybělo. A že jí v rozhovoru svěřila, že nic nemá smysl.

Potom je zavedla do dceřina pokoje. Nad černými nápisy na bílé stěně se pozastavili. Tempo, tempo?

Pověděla jim, že necítí obavy, že by si její dcera mohla nějak ublížit. Ale když se ptali dál, už to nesvedla zopakovat.

Upozornili ji na fotografie zveřejněné na sociálních sítích, četli podivné hashtagy.

Nakonec *to slovo* padlo.

„Sebevražda.“

Když policie rozesílala svou varovnou zprávu médiím, připojila k ní i několik Nellyných selfie.

TODAY

Nelly rannte, Nela rennt,

und keine Ruhe mehr.

Wir erschufen die Wettläuferwelt.

BŘEZEN 2019

„Kdybyste se chtěli dozvědět něco o člověku, kterýho neznáte, co byste dělali?“ ptal se přednášející a procházel před rozsvícenou plochou projektoru. Nela seděla vedle Veroniky ve čtvrté lavici u okna a překvapovalo ji, jak je kariérní konzultant mladý a jak neformálně mluví. Aspoň v tomhle jí seminář o digitální stopě nepřišel zbytečný, když už se ptal tak banálně.

„Vygooglili si ho,“ odpověděla.

„Jasně, hledali byste ho na netu,“ kývl přednášející a pokračoval. „Jenže ono se to děje i vám. I vás si hledaj. Až budete na vysoký nebo budete mít už po škole a budete při hledání práce rozesílat životopisy, nemyslete si, že vaše jméno nikdo neprožene Googlem. Hlavně u velkých firem je to dneska docela běžná praxe, aby věděli, koho vezmou do týmu. A i když to není jediná proměnná, jasně že zohledňují i to, co si o vás najdou. Tak jim aspoň takhle nedávejte šanci říct: Nestojíme o vás.“

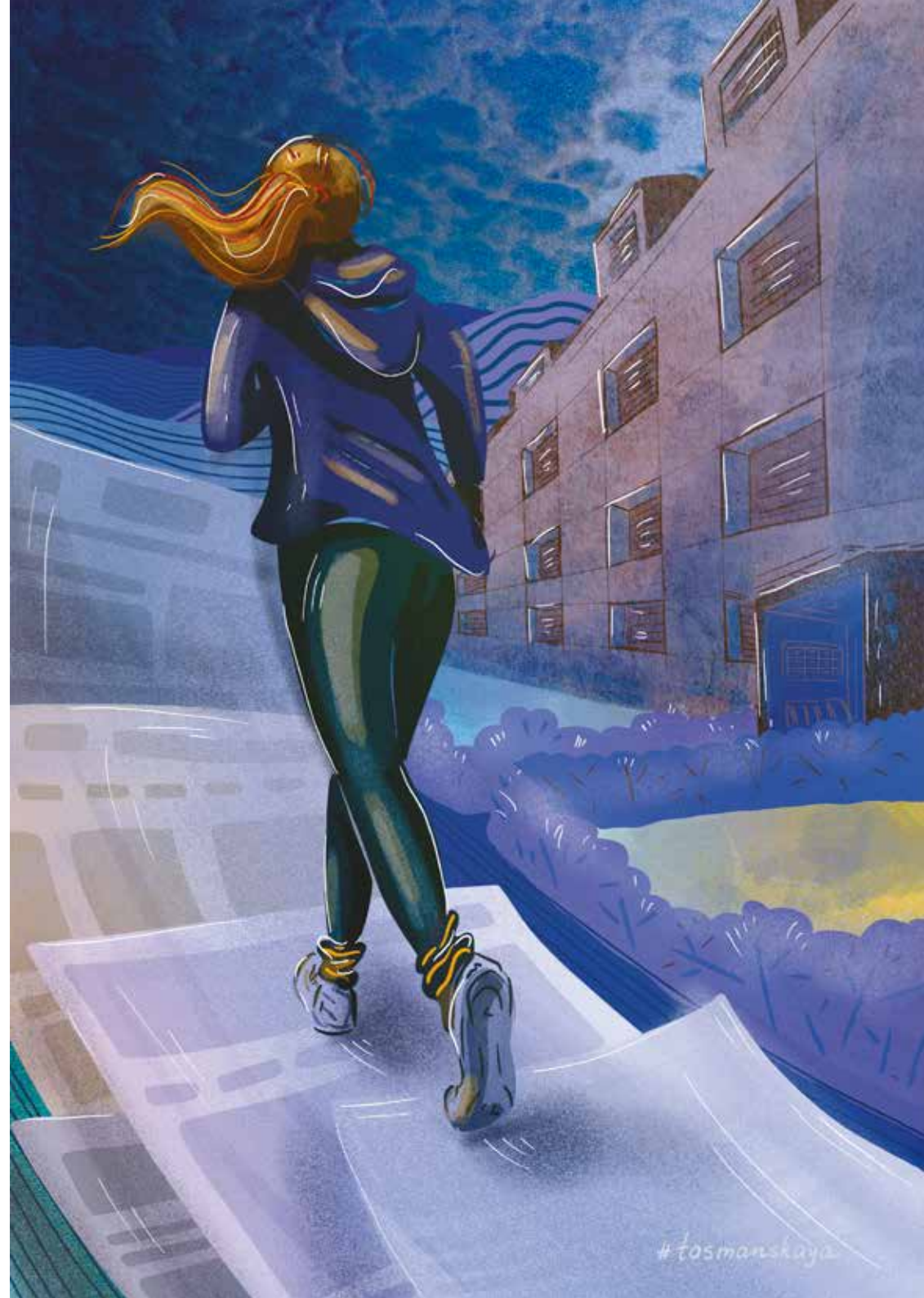
„No a máte nějaký tip co dělat konkrétně?“ zeptala se Veronika.

„Tip?“ usmál se muž před katedrou. „Bude to znít nudně, ale jasně. Chránit se. Přemýšlet nad tím, co posílám na sítě. Zabezpečit si je tak, aby vaše příspěvky viděl fakt jenom ten, kdo má. A myslet na to, že na spoustě míst internetu už zůstanete napořád, když o vás napíše někdo jinej. Ale zkuste si to sami. Zjistěte, co o vás ví Google.“

Odpoledne Nela zadala své jméno do vyhledávače a našla několik starých zpráv o sebevraždě, která nebyla.

„Můžete oslovit redakce, ať zprávu smažou,“ odpověděl jí konzultant, když mu napsala s prosbou o radu – a po přečtení jeho slov sebou odevzdaně praštila na postel.

Měla pocit, že ji znovu rdousí tempo. Měla pocit, že světu, který po ní žádá bezchybné výkony, nikdy neutekla.

#tosmanskaya